

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

L E G E A

Iustrației, privind limitarea temporară a accesului la unele funcții și demnități publice pentru persoanele care au făcut parte din structurile de putere și din aparatul represiv al regimului comunist în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989

Adoptarea prezentei legi este necesară pentru consolidarea valorilor și instituțiilor democratice din România și pentru protejarea principiilor fundamentale prevăzute de Constituție, justificând astfel restrângerea exercitării unor drepturi și libertăți ale unor persoane, prin restrângerea exercitării dreptului de a ocupa funcții numite în structurile de putere și în aparatul represiv al regimului comunist, în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989.

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art. 1. – În sensul prezentei legi, au făcut parte din structurile de putere și din aparatul represiv al regimului comunist, încălcând prin atribuțiile de serviciu pe care le-au exercitat, așa cum rezultă din Nomenclatorul de funcții al partidului comunist, drepturile omului, Constituția din 1965 sau legile în vigoare la acea dată sau convențiile și

tratatele internaționale semnate și ratificate de România în acea perioadă, în special Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată de către Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 10 septembrie 1948 și ratificată de România, și a Convenției Organizației Națiunilor Unite asupra imprescriptibilității crimelor de război și a crimelor împotriva umanității, adoptată la 26 noiembrie 1968 și ratificată de România prin Decretul nr. 547 din 29 iulie 1969, publicat în Buletinul Oficial nr. 83 din 30 iulie 1969, în care persecuțiile pe motive politice sunt integrate în noțiunea de crime împotriva umanității:

a) persoana care a ocupat funcții politice de conducere retribuite de Partidul Comunist Român, denumit în continuare *PCR*, în aparatul central, regional, raional sau județean, după caz, al Partidului Muncitoresc Român, denumit în continuare *PMR*, al *PCR*, al Uniunii Tineretului Muncitoresc, denumită în continuare *UTM*, membrii și membrii supleanți ai Comitetului Central al *PCR*. Comitetul Central al *PCR* conducea întreaga activitate a Partidului Comunist Român în intervalul dintre congrese, conducea și îndruma în mod nemijlocit activitatea organelor de stat, în domeniul apărării naționale, a ordinii publice și a securității de stat (conform Statutului *PCR*). Persoana care a îndeplinit aceste funcții a făcut parte din conducerea la cel mai înalt nivel a regimului declarat a fi fost ilegal și criminal, coordonând activitatea poliției politice din România (Securitatea) și încălcând, în mod repetat, art. 27 – 34 din Constituția Republicii Socialiste România adoptată în 1965, aflată în vigoare până în 1990 (privind dreptul de asociere, libertatea presei, a întrunirilor, a mitingurilor și a demonstrațiilor, precum și libertatea cultelor religioase, inviolabilitatea persoanei și a domiciliului, secretul corespondenței și a convorbirilor telefonice, dreptul de petiționare și dreptul de proprietate, precum și art. 2 (privind egalitatea de tratament fără deosebire de religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau orice alte împrejurări), art. 3 (privind dreptul la viață, la libertate și securitatea persoanei sale), art. 5 (privind tortura și pedepsele sau tratamentele crude, inumane sau degradante), art. 7 (privind egalitatea în fața legii), art. 10 (privind dreptul la un proces echitabil), art. 12 (privind imixtiunile arbitrare în viața personală și secretul corespondenței), art. 13 (privind libera circulație a persoanelor și dreptul de a părăsi orice țară, inclusiv a sa și de a reveni în țara sa), art. 17 (privind dreptul de proprietate. „Nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de proprietate sa.”), art. 18 (privind libertatea gândirii, a conștiinței și a religiei), art. 19 (privind dreptul la libertatea

opiniilor și exprimării), art. 20 (privind libertatea de întrunire și de asociere) și art. 25 (privind dreptul la un trai decent) din Declarația Universală a Drepturilor Omului.

b) persoana care a deținut calitatea de membru al Consiliului de Stat sau al Consiliului de Miniștri, precum și cei care au avut calitatea de ministru secretar de stat, prim - adjunct și adjunct al miniștrilor și al secretarilor de stat, prim-adjunct și adjunct al miniștrilor și al secretarilor de stat. Persoana care a deținut una din funcțiile prevăzute în acest paragraf s-a aflat într-una din cele mai înalte poziții din executivul comunist, coordonând poliția politică și încălcând, în conformitate cu atribuțiile de serviciu ale acesteia, articolele identificate în paragraful precedent (cel referitor la înalții demnitari comuniști ce făceau parte din legislativ) din Constituția Republicii Socialiste România din 1965 și din Declarația Universală a Drepturilor Omului;

c) persoana care a deținut funcția de prim-secretar, secretar al Comitetului județean de partid, președinte, prim - vicepreședinte și vicepreședinte al consiliilor populare județene, precum și persoanele care au deținut calitatea de membru al Comisiei Centrale de Revizie sau al Colegiului Central de partid al Comitetului Central al PCR. Persoana care a deținut o astfel de funcție coordona nemijlocit activitatea Securității, aproba ieșirea din țară în excursii organizate a cetățenilor care aveau studii superioare, precum și încadrarea în muncă a cetățenilor care aveau studii superioare în orașe considerate închise, după efectuarea stagiaturii în localități în care erau încadrați prin repartitie guvernamentală, încălcând art. 13 din Declarația Universală a Drepturilor Omului. Persoana care a deținut o astfel de funcție coordona activitatea de propagandă și cenzură încălcând art. 18 și 19 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și art. 28, 29, 30 și 31 din Constituția Republicii Socialiste România adoptată în 1965;

d) persoana care a exercitat funcția de activist remunerat de partid în cadrul aparatului de propagandă al Consiliului Culturii și Educației Socialiste la nivel central, regional, raional sau județean, după caz, precum și directorii de editură, redactorii-șefi, redactorii-șefi adjuncți și secretarii generali de redacție ai instituțiilor de presă ale PMR, PCR și UTM din România la nivel național, regional, raional sau județean, după caz. Persoana care a exercitat una din funcțiile prevăzute la art. 1 lit. d) a avut responsabilități nemijlocite de propagandă comunistă și cenzură încălcând prin atribuțiile sale de serviciu, art. 28, 29 și 30 din Constituția Republicii

Socialiste România din 1965, precum și art. 18 și 19 din Declarația Universală a Drepturilor Omului;

e) persoana care a ocupat o funcție de conducere în învățământul de partid, organizat și finanțat de PCR, PMR și UTM. Persoana care a exercitat una dintre funcțiile prevăzute la art. 1 lit. e) a avut responsabilități nemijlocite de propagandă comunistă și cenzură încălcând prin atribuțiile sale de serviciu, art. 28 - 30 din Constituția Republicii Socialiste România din 1965, precum și art. 18 și 19 din Declarația Universală a Drepturilor Omului;

f) persoana care a făcut parte din structurile organelor de Securitate și a colaborat cu Securitatea, ca poliție politică, constatată ca atare de către organele în drept, potrivit legii. Persoana care a făcut parte din structurile organelor de Securitate și a colaborat cu Securitatea a încălcat, unul dintre art. 27 – 34 din Constituția Republicii Socialiste România adoptată în 1965, sau unul dintre art. 2, 3, 5 ,7, 12, 13, 17 ,18, 19 și 20 din Declarația Universală a Drepturilor Omului;

g) persoana care a exercitat funcția de președinte sau președinte al unei secții a Tribunalului Suprem, de procuror, procuror general sau procuror general adjunct în cadrul unităților de procuratură, precum și persoana care a îndeplinit funcția de secretar de partid în oricare dintre instanțele judecătorești;

h) persoana care a ocupat funcția de comandant, inspector șef sau inspector șef adjunct, la nivel central sau județean, după caz, în cadrul inspectoratelor de miliție, comandantii, adjuncții și ofițerii anchetatori din centrele de detenție politică și lagărele de muncă forțată, secretarii de partid, precum și ofițerii politici din cadrul acestor instituții. Persoana care a activat în cadrul direcțiilor politice și de învățământ ideologic din cadrul Ministerului de Interne și din cadrul Ministerului Apărării Naționale. Miliția a avut atribuții de poliție politică, preluând, în zona rurală, mai ales, atribuții ale Securității.

Art. 2. – Persoana care se află în vreuna dintre situațiile prevăzute la art. 1 nu poate fi numită pe o perioadă de 5 ani consecutivi de la data intrării în vigoare a prezentei legi, pentru următoarele demnități și funcții publice:

a) secretar general, secretar general adjunct, șef de departament sau director general ori director în serviciile Senatului ori ale Camerei Deputaților;

b) membru al Guvernului, consilier de stat, secretar de stat, subsecretar de stat sau funcții asimilate acestora, secretar general, secretar general adjunct în cadrul ministerelor sau autorităților administrative autonome, membru al Consiliului de administrație al Societății Române de Televiziune și al Societății Române de Radiodifuziune, precum și membru al Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității;

c) consilier de conturi al Curții de Conturi sau judecător al Curții Constituționale;

d) președinte sau președinte de secție al Consiliului Legislativ;

e) Avocat al Poporului sau adjunct al acestuia;

f) membru în Consiliul de administrație sau în conducerea executivă a Băncii Naționale a României sau a altor bănci de stat;

g) membru în adunarea generală a acționarilor sau în consiliul de administrație al regiilor naționale, companiilor naționale și societăților comerciale cu capital de stat, ca reprezentant al intereselor statului român;

h) președinte sau vicepreședinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție, procurori generali, prim – adjunct al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, procurori generali adjuncți, procuror șef și procuror șef adjunct ai Direcției Naționale Anticorupție, prim – procurori;

i) persoanele asimilate personalului corpului diplomatic și consular, cu funcții de conducere în cadrul acestuia;

j) inspector general al Inspectoratului General al Jandarmeriei Române, prim - adjunct al acestuia, comandant, șef al statului major și adjunct al acestuia, ai unităților Jandarmeriei Române, inspectori șefi și inspectori șefi adjuncți la nivel central și local;

k) șef al Statului Major General al Armatei, adjunct și șef de direcție în cadrul Statului Major General;

l) director și director adjunct în Serviciul de Protecție și Pază, Serviciul de Telecomunicații Speciale, Serviciul Român de Informații și Serviciul de Informații Externe;

m) șefii agențiilor sau instituțiilor de stat la nivel național;

n) angajat sau colaborator în cadrul institutelor finanțate de stat pentru studierea istoriei, cercetarea totalitarismului și a crimelor comunismului, precum și a Revoluției din decembrie 1989;

o) membru în conducerea Agenției Naționale de Integritate;

p) membru al Comisiei Europene, membru al Curții de Conturi Europene, membru al Curții de Justiție a Uniunii Europene, membru al

Tribunalului și tribunalelor specializate ale Curții de Justiție a Uniunii Europene, membru al Curții Europene a Drepturilor Omului.

Art. 3. – (1) Persoana numită, sau care se află, în momentul intrării în vigoare a legii, într-una din funcțiile prevăzute la art. 2, depune, în termen de 15 zile, conducătorului autorității publice din care face parte o declarație olografă pe proprie răspundere, prin care precizează dacă s-a aflat într-una din situațiile prevăzute la art. 1. De asemenea, depune un *Curriculum Vitae* extins, care să conțină cronologia locurilor de muncă și a funcțiilor deținute de la prima sa angajare. Declarația pe proprie răspundere și *curriculum vitae* sunt verificate, la solicitarea conducătorului autorității publice din care face, sau va face parte persoana respectivă, de către Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității (CNSAS). Conducătorul autorității publice interesate solicită Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (CNSAS) o notă de constatare prin care să se specifice dacă persoana numită, sau care se află într-una din funcțiile prevăzute la art. 2, se află, sau nu, într-una din situațiile prevăzute la art. 1 al prezentei legi. CNSAS se va sesiza și din oficiu, va face verificările necesare și va emite notele de constatare în conformitate cu prezenta lege.

(2) Persoana numită, sau care se află în momentul intrării în vigoare a prezentei legi, într-una din funcțiile prevăzute la art. 2, care nu a depus documentele prevăzute la alin. (1) își pierde de drept funcția sau calitatea pe care o deține, la expirarea termenului de 15 zile, prevăzut la alin. (1).

(3) Pentru emiterea notei de constatare, CNSAS va studia atât propria arhivă cât și Arhiva fostului Partid Comunist, aflată în custodia Arhivelor Naționale.

(4) După emiterea notei de constatare, CNSAS și/sau autoritatea publică interesată solicită, în mod obligatoriu, instanței competente să constate calitatea de persoană care a făcut parte din structurile de putere și din aparatul represiv al regimului comunist din România, în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989. Acțiunea în constatare se soluționează de către Secția de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București. Cererea se introduce în cel mult 5 zile de la aprobarea notei de constatare sau de la comunicarea acesteia. Hotărârea judecătorească poate fi atacată cu recurs în termen de 5 zile de la comunicare.

(5) Hotărârea instanței, rămasă definitivă și irevocabilă, se publică în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a. După publicarea în Monitorul

Oficial al României a hotărârii irevocabile a instanței de judecată prin care se constată calitatea de persoană care a făcut parte din structurile de putere și/sau din aparatul represiv al regimului comunist din România, în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, mandatul persoanei numite încetează de drept.

(6) După rămânerea irevocabilă a hotărârii judecătorești și după publicarea în Monitorul Oficial al României, autoritatea publică interesată și/sau CNSAS sesizează, în mod obligatoriu, de îndată, parchetul de pe lângă judecătoria în a cărei rază teritorială își are domiciliul persoana respectivă, pentru ca acesta să constate, după caz, săvârșirea infracțiunilor de fals și uz de fals în vederea trimiterii în judecată a persoanei vinovate, conform legii. Parchetul teritorial competent se va sesiza și din oficiu.

Art. 4. – Declarația pe proprie răspundere pe care trebuie să o semneze o persoană numită într-una din funcțiile prevăzute la art. 2, sau care se află într-una din aceste funcții în momentul apariției prezentei legi, va avea următorul conținut: “Subsemnatul ,...., declar că nu am făcut parte din aparatul de partid și de stat comunist și nu am fost colaborator sau agent al fostei Securități.”

Art. 5. – Prezenta lege nu se aplică persoanei care s-a aflat într-una dintre situațiile prevăzute la art. 1 înainte de a împlini vârsta de 18 ani.

Art. 6. – Exercițarea funcției pentru persoana numită aflată în una dintre situațiile prevăzute de prezenta lege încetează la 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, în condițiile art. 147 alin. (2), cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată.

p. PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR

Ioan Oltean

PREȘEDINTELE
SENATULUI

Vasile Blaga

București,
Nr.